

Investícia pre spotrebiteľa

Viac kvalitnej slovenskej produkcie namiesto dovozovej zo zahraničia. Taký je cieľ slovenských poľnohospodárov, ktorí chcú počas celého roka ponúkať spotrebiteľom čoraz viac domácich potravín, navyše vo vysokej kvalite. Týka sa to aj pestovateľov paradajok. V Leviciach preto v týchto dňoch otvárajú nový skleníku, odkiaľ čerstvé paradajky z novej úrody poputujú k zákazníkom už v marci.

V novom skleníku s výmerou 1,3 ha je približne 18-tisíc rastlín

Energetická kríza, inflácia, skokovité zdražovanie a neustále sa zvyšujúci dovoz potravín na Slovensko. To je už niekoľko mesiacov trvajúca realita, ktorú pociťuje každý jeden spotrebiteľ. Poľnohospodári v snahe aj v náročných mesiacoch čo najviac osloviť zákazníkov sa snažia dodávať na trh kvalitu a v čo najväčšej miere zachovať aspoň súčasný objem agropotravinárskej produkcie zo Slovenska. Zvýšenie pestovateľských plôch paradajok, ktoré sa produkujú v skleníkoch, teda na tzv. zakrytých plochách, je preto pozitívnou správou pre spotrebiteľov.

„Na Slovensku dokážeme pestovať zeleninu aj celoročne. Ide o moderný udržateľný spôsob pestovania, pri ktorom je možné okrem elektrickej energie využiť aj geotermálnu energiu a biologickú ochranu rastlín. Výsledkom je ekologická produkcia slovenského pôvodu, ktorá navyše dáva prácu okolo 1300 zamestnancom“, uviedol výkonný podpredseda Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory Andrej Gajdoš.

Podľa dostupných štatistických údajov sa v roku 2020 pestovali paradajky na zakrytých plochách na výmere 30,4 ha a v roku 2021 sa výmere 44 ha (zdroj ŠÚ SR). Súčasný pestovateľský plochy sa tak najnovšie navýšili o levický skleník o rozlohe takmer 1,3 hektára, v ktorom prvú úrodu začnú Levičania zbierať už túto jar.

„Rozšíriť naše paradajkové hospodárstvo sme sa rozhodli pred dvomi rokmi“, hovorí riaditeľ Farmy Babindol Matúš Jančura. „Energetická kríza však zaskočila aj nás, pretože sme museli prijať úsporné opatrenia a napríklad nenamontovať do skleníka extra svietenie. Tento skleník tak nakoniec nebude rodiť v zimných mesiacoch, prvú úrodu z neho tak očakávame až v marci,“ pokračuje M. Jančura.

Zimná produkcia paradajok si totiž v slovenských podmienkach vyžaduje okrem konštantnej teploty aj vyššiu dávku umelého svetla na rastlinky počas krátkych, resp. zamračených dní. Práve pre energetickú krízu sa ale v levických skleníkoch svieti v troch režimoch. V niektorých ide svetlo naplno, inde len na polovičný výkon a časť skleníkov práve pre šetrenie energiami nie je nasvecovaná vôbec.

Vypestovať paradajku v skleníku stojí slovenských pestovateľov 700-násobne viac ako ich kolegov, ktorí rajčiny pestujú na ornej pôde. Rozdiel znásobuje fakt, že v prípade skleníkov ide o celoročnú produkciu, v prípade ornej pôdy o sezónne pestovanie.

S výstavbou prvých levických skleníkov pomohla Pôdohospodárska platobná agentúra, ktorá pokryla cca. 15 % investičných nákladov. Podpory do tohto segmentu zeleninárstva sú však všeobecne nízke. Pestovatelia môžu poberať iba priame platby na pôdu, ktoré pri tomto type pestovania sú finančne zanedbateľné. Poberať môžu aj viazané platby v rámci špeciálnej rastlinnej výroby. Od nového roka však podľa novej Spoločnej poľnohospodárskej politiky tí pestovatelia, ktorí zeleninu v skleníkoch pestujú hydroponicky a nie priamo na pôde, už ani na tieto dva spomínané typy podpôr nemajú nárok.

V Českej republike poberajú pestovatelia plodín na zakrytých plochách navyše aj samostatný typ podpory. Do piateho januára sa slovenskí pestovatelia zeleniny na zakrytých plochách mohli zapojiť aspoň do výzvy na zmiernenie následkov energetickej krízy v dôsledku agresie Ruska proti Ukrajine. V budúcnosti bez výraznejšej podpory Slovenska cena slovenských paradajok len tak ľahko neklesne.

Náš paradajkový segment je pritom medzi spotrebiteľmi práve vďaka svojej čerstvosti, autentickej chuti a vôni mimoriadne obľúbený. Pri zabezpečení vyššej podpory pre pestovateľov tak môžu mať aj samotné firmy produkujúce zeleninu na zakrytých plochách väčší záujem rozširovať svoje výmery. Takýmto spôsobom môžeme mať v budúcnosti oveľa viac slovenských paradajok v obchodoch pri prijateľných cenách a nemuseli by sme byť až tak odkázaní na neekologické dovozy tejto plodiny, ktorá s poctivou slovenskou rajčinou má chuťovo a kvalitou len máločo spoločné.

V roku 2021 sa na Slovensko dovezli zo zahraničia paradajky za viac ako 44 mil. eur. Import v roku 2022 stúpol a podľa aktuálnych údajov za mesiace január až október 2022 predstavoval hodnotu už viac ako 51 miliónov eur (zdroj: ŠÚ SR). Medzi najväčších dovozcov patria krajiny ako Španielsko, Maroko a Turecko.